

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, 07.12.17

Adam Bodnar

VII.7030.5.2017.KD

Pani

Anna Zalewska

Minister Edukacji Narodowej

Rzecznik Praw Obywatelskich w dalszym ciągu podejmuje działania w celu zwrócenia uwagi Ministerstwa Edukacji Narodowej na negatywne skutki związane ze zmianami w zakresie organizacji i funkcjonowania systemu oświaty, które mogą wpływać na realizację prawa do nauki, wyrażonego w art. 70 Konstytucji RP. We wnioskach kierowanych do Rzecznika stale przedstawiane są bowiem wątpliwości dotyczące ostatnio wprowadzonych zmian w ustroju szkolnym oraz modyfikacji organizacji i funkcjonowania szkół i placówek oświatowych.

Jednym z efektów wejścia w życie, uchwalonych dnia 14 grudnia 2016 r. ustaw: *Prawo oświatowe* (Dz. U. z 2017 r. poz. 59) oraz *Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe* (Dz. U. z 2017 r. poz. 60) **jest rozpoczęcie edukacji w klasach I liceów ogólnokształcących, techników i branżowych szkół pierwszego stopnia w roku szkolnym 2019/2020, zarówno przez dzieci kończące klasę III gimnazjum, jak i dzieci kończące klasę VIII szkoły podstawowej. Dzieci kończące gimnazjum będą kształcić się w 3-letnich liceach ogólnokształcących i 4-letnich technikach, natomiast dzieci kończące VIII klasę szkoły podstawowej rozpoczną naukę w 4-letnim liceum lub 5-letnim technikum.**

Już na etapie konsultacji społecznych dotyczących wymienionych wyżej ustaw, pismem z dnia 10 listopada 2016 r. (nr VII.7037.98.201) zwracałem uwagę Pani Minister na tenże problem. **Powyższa zmiana rodzi obawy wśród dzieci i rodziców o równy dostęp m.in. do I klas liceów i I klas technikum dla uczniów, którzy ukończą III klasę gimnazjum oraz VIII klasę szkoły podstawowej w roku szkolnym 2019/2020. Sposób organizacji szkoły również budzi wątpliwości bowiem będą one zobowiązane do przyjęcia dzieci z dwóch roczników, które w tej samej szkole będą uczyły się według dwóch różnych systemów.**

Pragnę zaznaczyć, że mam na uwadze to, iż wymienione wyżej ustawy wprowadziły rozwiązanie zmierzające do osobnego przeprowadzenia postępowania rekrutacyjnego dla absolwentów gimnazjum i osobnego dla absolwentów ośmioletnich szkół podstawowych, niemniej jednak, w mojej ocenie, nie rozwiązuje ono zasadniczego problemu.

Szkoły ponadpodstawowe co roku wyznaczają maksymalną liczbę klas, którą mogą utworzyć w ramach rekrutacji. Dotychczas w ramach utworzonych klas przyjmowani byli jedynie absolwenci gimnazjum. W roku szkolnym 2019/2020 przyjęci zostaną także absolwenci ośmioletniej szkoły podstawowej. Większość szkół ponadpodstawowych, w celu uniknięcia zagrożenia przepełnienia budynku szkoły oraz pogorszenia warunków nauczania w roku szkolnym 2019/2020 już podczas rekrutacji na rok szkolny 2017/2018 zmniejszyła liczbę klas. Niewykluczone, że sytuacja ta powtórzy się w czasie rekrutacji na rok szkolny 2018/2019, jak również rekrutacji na rok szkolny 2019/2020. Powyższa zmiana zmniejsza zatem szanse uczniów na dostanie się do wymarzonej szkoły.

W przyszłości niemożliwym wydaje się przekształcenie wystarczającej liczby gimnazjów w szkoły ponadpodstawowe, tak aby powstała możliwość utrzymania obecnej liczby klas bądź ich zwiększenia. Należy także zaznaczyć, że większość szkół ponadpodstawowych nie funkcjonowała dotychczas w zespołach szkół. W związku z tym nie istnieje możliwość przekształcenia gimnazjum w szkołę ponadpodstawową, celem zwiększenia jej powierzchni.

Pragnę również zaznaczyć, że problem dotyczący rekrutacji na rok szkolny 2019/2020 w szczególności negatywnie rzutuje na funkcjonowanie szkół prestiżowych.

Przez szkoły prestiżowe rozumiem takie, w rekrutacji do których, udział brała dotychczas wysoka liczba absolwentów gimnazjum. Niewkluczone, że z uwagi na powyższe problemy, większość z nich zdecyduje się na jeszcze większe ograniczenia w procesie rekrutacji, a w konsekwencji zmniejszy liczbę klas. Powyższe zmiany, mogą zatem, w mojej ocenie, stanowić naruszenie prawa do równego dostępu do nauki.

W kontekście rekrutacji do I klas szkół ponadpodstawowych na rok szkolny 2019/2020 pojawia się również problem braku projektu ustawy regulującej materię nowej podstawy programowej dla szkół ponadpodstawowych. Bez niej bowiem nauczyciele nie mogą dobrać odpowiednich podręczników. Dalszy brak tejże ustawy może skutkować zatem pojawieniem się poważnych problemów organizacyjnych na początku roku szkolnego 2019/2020.

Mając na względzie powyższe, działając na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. *o Rzeczniku Praw Obywatelskich* (Dz. U. z 2017 r. poz. 958), **zwracam się do Pani Minister z uprzejmą prośbą z zajęcie stanowiska w niniejszej sprawie oraz przedstawienie wyjaśnień, w tym wskazanie jak Ministerstwo Edukacji Narodowej zamierza rozwiązać wskazane wyżej kwestie.**